

STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 4/-29 i anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till lag angående utövande av lösningsrätt i landskapet Åland.

N:o 4/-29. Landstinget, som i ärendet fått emottaga lagutskottets betänkande N:o 3/-29, har till stora utskottet i avseende å utlåtande hänskjutit landskapsnämndens ovanrubricerade framställning.

Utskottet, som delar lagutskottets uppfattning om behovet av den föreslagna lagen, anser i likhet med sistnämnda utskott jämväl sak enligt, att densamma formuleras i överensstämmelse med Landstingets år 1928 till Riksdagen avlåtna motion rörande ändring av §§ 3 och 5 i garantilagen. I övrigt förenar sig utskottet beträffande den tillkomnade lagens föreslagna innehåll om lagutskottets yttrande förutom i några hänseenden, som skola nedan beröras.

I § 5, garantilagen, stadgas bland annat, att bestämmelser rörande företrädesrätt till lösning skola meddelas i särskild lag. § 1 i nu föreliggande lagförslag reglerar denna företrädesrätt sålunda, att landskapet främst och därefter den kommun, där fastigheten är belägen, tillkommer rätt att framom enskild lösa inlösen underkastad fastighet. Ifrågavarande företrädesrätt har i förslaget tillagts främst landskapet uppenbarligen i anledning därav, att detsamma anses representera ett i eminent mening allmänt intresse, och i stöd av det betraktelsesätt, att ett mindre intresse städse bör vika för ett större. Det synes dock utskottet som om ett avsteg från berörda uppfattning vore i detta fall berättigat. Utskottet önskar i sådant avseende fästa Landstingets uppmärksamhet därvid, att ifråga om fastighetsförsäljningar, vilka föreliggande lagstiftning avse att förhindra, det likväl är respektive kommuns intresse som i främsta rummet leddas. Jämväl har utskottet i detta sammanhang beaktat en angelägenhet av praktisk natur, nämligen den, att kommunens representanter bättre än landskapets äro i tillfälle att följa med fastighetsförsäljningar av ifrågavarande slag och bedöma nödvändigheten av inlösen i varje särskilt fall. Utskottet har fördenskull icke ansett sig kunna underlåta

att föreslå sådan ändring av § 1 i föreliggande lagförslag, att kommun, där fastighet är belägen, framför landskapet bleve berättigad till inlösen.

Utskottet har funnit, att den kronologiska ordningsföljden av i lagförslagens tredje och fjärde paragrafer påbjudna åtgärder betingar omnumrering av berörda tvenne lagrum och fördenskull i förslaget infört därav påkallade rättelser.

I stöd av vad ovan framhållits får utskottet värdsamt föreslå,
att § 1 i föreliggande motionsförslag måtte erhålla
följande lydelse:

§ 1.

Har fastighet, belägen inom landskapet Åland, försålts till någon, som icke vunnit hembygdsrätt i landskapet, och vilja flere med stöd av 5 § 1 lagen angående särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning lösa fastigheten, tillkommer den kommun, inom vilken fastigheten är belägen och därefter landskapet företrädesrätt att framom enskild lösa fastigheten. Mellan två eller flere enskilda avgör lotten. Landskapets rätt utövas av landskapsnämnden.

Huru hembygdsrätt i landskapet Åland vinnes av dit inflyttad stadgas i 3 § av förenämnda lag.

att § 2 oförändrad godkännes i enlighet med lagutskottets och landskapsnämndens likalydande förslag;

att § 3 måtte erhålla följande lydelse:

§ 3.

När första uppbud å fastighet meddelats köpare, som ej i landskapet äger hembygdsrätt, skall domstolen inom trettio dagar därefter till landshövdingen insända uppgift härom ävensom över det pris, som för fastigheten erlagts, och låte landshövdingen införa uppgiften uti sådan i landskapet utkommande tidning, i vilken landskapsmyndigheternas allmänna kungörelser böra publiceras, med uppmaning tillika att den eller de, vilka med stöd av 1 § åstunda lösa uppbjuden fastighet, skall inom en månad härom hos landshövdingen skriftligen anmäla.

att § 4 måtte erhålla följande lydelse:

§ 4.

Den, som önskar lösa fastighet varom i 1 § är fråga, anmäla där-
om hos landshövdingen inom en månad, efter det kungörelse, på sätt
i 3 § säges, blivit i landskapet publicerad. Landshövdingen ålig-
ger att, sedan köparen i saken hörts, förordna, huruvida fastighe-
ten är lösen underkastad.

Har beträffande fastighet bestämts, att den är lösen underkastad,
bestämme landshövdingen enligt 1 § vem lösningsrätten skall till-
komma. Då lottning i dylikt fall blir nödig, verkställs den av
landshövdingen i lantrådets närvaro.

att §§ 5, 6, 7 och 8 måtte oförändrade anta-
gas i enlighet med lagutskottets och landskaps-
nämndens likalydande förslag.

Mariehamn, den 25 februari 1929.

På Stora utskottets vägnar:

Herman Mattsson

R. S. Rosenblad

I ärendets behandling hava deltagit ordföranden Mattsson, ordina-
rie ledamöterna Rosenblad, Söderlund, Hagmark, Carlsson, Sjöblom, Holm-
berg, Lifvendahl, Nordberg och Aug. Karlsson samt suppleanten Karl Karls-
son.